

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 265/2019
04.06.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић и Добриле Страјина, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из места ..., Град ..., чији је пуномоћник Владан Пантовић, адвокат из ..., против туженог ББ из места ..., Град ..., чији је пуномоћник Нермин Ајдиновић, адвокат из ..., ради тековине, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4242/18 од 11.09.2018. године, у седници одржаној 04.06.2020. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија туженог изјављена против одлуке из првог става изреке пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4242/18 од 11.09.2018. године.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4242/18 од 11.09.2018. године у другом и трећем ставу изреке и предмет враћа истом суду на поновно одлучивање у укинutom делу.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Новом Пазару П 208/18 од 24.04.2018. године, у првом ставу изреке, према туженом је утврђено да је тужилца, по основу стицања у брачној заједници, власник једне половине помоћног објекта – магацина који се налази на катастарској парцели број ... уписаној у ЛН ... КО ..., земљишта под објектом и земљишта потребног за редовну употребу објекта, што је тужени дужан да призна и дозволи тужилци да своје право упише код надлежне службе за катастар непокретности. У другом ставу изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилца тражила да се према туженом утврди да је, по основу тековине, сувласник са половином дела куће која се налази на катастарској парцели број ... уписаној у ЛН бр. ... КО ... и катастарских парцела број ..., ..., и ..., ближе описаних у овом ставу изреке, што је тужени дужан да призна и дозволи тужилци да своје право упише код надлежне службе за катастар непокретности. У трећем ставу изреке, обавезан је тужени да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 43.146,56 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4242/18 од 11.09.2018. године, исправљеној решењем Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4242/18 од 16.10.2018. године, у првом ставу изреке, жалба туженог је одбијена и потврђена првостепена пресуда у првом ставу изреке. У другом ставу изреке, жалба тужиље је усвојена и

преиначена првостепена пресуда у другом и трећем ставу изреке, тако што је усвојен тужбени захтев и утврђено према туженом да је тужила по основу стицања у брачној заједници, сувласник са половином дела куће која се налази на катастарској парцели број ... уписаној у ЛН бр. ... КО ... и катастарских парцела број ..., ..., ..., и ..., ближе описаних у овом ставу изреке, што је тужени дужан да призна и дозволи тужили да своје право упише код надлежне службе за катастар непокретности. Тужени је обавезан да тужили накнади трошкове парничног поступка у износу од 135.800,00 динара.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужени је изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући дозвољеност изјављене ревизије против одлуке из првог става изреке пресуде, у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да ревизија у овом делу није дозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП, прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијеног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба ради утврђивања права својине поднета је 01.06.2012. године, а вредност предмета спора је у уводу нижестепених пресуда означена износом од 100.000,00 динара, па тај износ представља вредност спора.

Пошто укупна вредност предмета спора правноснажне пресуде очигледно не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, то је и вредност предмета спора одлуке из првог става изреке пресуде испод цензуса за изјављивање ревизије, па ревизија туженог у односу на овај део није дозвољена.

На основу члана 413. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку у преосталом делу, применом члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. Закона о парничном поступку, па је нашао да је ревизија у том делу основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, странке су закључиле брак 1977. године и заједнички брачни живот су започели у селу ..., Општина ... у породичном домаћинству туженог, где је тужила живела са туженим, оцем туженог и његовим сестрама. Убрзо након заснивања брачне заједнице, тужилац је отишао на привремени рад најпре у ..., затим у ..., а тужила је наставила да живи у породичном домаћинству туженог са оцем туженог и његовим сестрама, све док се нису удале. У породичној заједници карактеристичној за сеоска домаћинства, тужила је обављала све домаћинске кућне послове – водила бригу око домаћинства и бавила се пољопривредним радовима - обрађивала имање и чувала стоку. Тужила је родила

једно дете које је преминуло након четвртог месеца живота, а пошто тужени није долазио из иностранства, тужила је отишла код свог оца где је живела неколико месеци током 1982. године и почетком 1983. године. Потом се тужени вратио из иностранства и засновао заједницу живота са ВВ из ... и то 1982. године, са којом је добио сина ГГ 1983. године. Пресудом Окружног суда у Новом Пазару П 74/72 од 23.03.1983. године, странке су се формално развеле да би тужени добио потребна документа за рад у иностранству. За време док је брачна заједница странака била прекинута, а тужила била код свог оца, тужени је купио непокретности у КО ... које су предмет тужбеног захтева (земљиште и породичну стамбену зграду) и то на основу овереног уговора о купопродаји непокретности Ов 121/83 од 28.01.1983. године у коме је као купац означен само тужени. Потом је тужени прекинуо ванбрачну заједницу са ВВ, а тужила се вратила код туженог, те су засновали ванбрачну заједницу. У овој ванбрачној заједници добили су троје деце и то ДД рођеног 1985. године, ЂЂ, рођену 1986. године и ЕЕ, рођену 1988. године. Тужила, деца странака, син туженог ГГ и отац туженог су наставили да живи на новом купљеном имању у селу Тужени је у току 1988. године поново отишао у ..., а тужила наставила да живи на купљеном имању, где је сама подизала и васпитавала њихову заједничку децу и дете које је тужени добио у ванбрачној заједници. За време трајања ванбрачне заједнице између странака, саграђен је помоћни објект - магацин који је такође обухваћен тужбеним захтевом.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев само у односу на непокретност стечену у време ванбрачне заједнице странака – помоћни објект - магацин, а одбио тужбени захтев у односу на све остале непокретности. Притом се позвао на одредбу члана 171. став 1. Породичног закона, којом је прописано да имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку, представља њихову заједничку имовину, затим одредбу члана 180. став 2. истог закона, којом је прописано да се претпоставља да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки, као и на одредбу члана 191. став 2. истог закона, којом је прописано да се на имовинске односе ванбрачних партнера сходно примењују одредбе овог закона о имовинским односима супружника. Полазећи од околности да је пресудом Окружног суда у Новом Пазару П 74/72 од 23.03.1983. године брак странака разведен, да су потом странке у току 1983. године засновале ванбрачну заједницу у којој су добили троје деце, да су за време трајања ове ванбрачне заједнице саградиле спорни помоћни објект - магацин, првостепени суд је закључио да, управо зато што је саграђен за време трајања заједнице живота између странака, помоћни објект - магацин представља њихову заједничку имовину. Пошто је све остале спорне непокретности (земљиште и породичну стамбену зграду) тужени купио у периоду у којем је дошло до прекида заједнице живота између странака, односно у време када је тужила напустила туженог и вратила се код свог оца, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиле неоснован у преосталом делу, услед чега је у том делу одбио тужбени захтев.

Побијаном пресудом преиначена је првостепена пресуда у делу којим је одбијен тужбени захтев, тако што је и у овом делу усвојен, па Врховни касациони суд налази да се ревизијом туженог основано указује на битну повреду одредаба парничног поступка учињену пред другостепеним судом из члана 374. став 1. у вези са чланом 383. став 3. ЗПП.

Наиме, другостепени суд је закључио да је првостепени суд погрешно применио материјално право када је другим ставом изреке одбио тужбени захтев

тужиље, јер је на туженом био терет доказивања чињенице о његовој посебној имовини, ради правилне примене члана 168. Породичног закона и да тужени није доказао да је спорне непокретности стекао од своје посебне имовине, односно искључиво својим радом и средствима. Ово стога што је тужилца доказала да је била у браку, да је брак разведен 1983. године из формалних разлога како би тужени добио документа за рад у иностранству, да је тужилца доприносила у стицању спорне заједничке имовине пре закључивања уговора о купопродаји, да се сама бринула о оцу туженог, заједничкој деци и пасторку, а средства обезбеђивала бавећи се пољопривредом и сточарством, да су имали три или четири краве, продавала млеко, куповала основне намирнице за децу и издржавала их. Стога је другостепени суд закључио да сва имовина која је предмет тужбеног захтева, сходно члану 171. став 1. Породичног закона, представља заједничку имовину. По закључку другостепеног суда, на основу наведене одредбе, битне околности за одређивање удела супружника у заједничкој имовини нису само зарада и други приходи сваког супружника, већ и помоћ једног супружника другом, старање о деци, вођење домаћинства, одржавање имовине и сваки други облик рада и сарадње у управљању, одржавању и повећању заједничке имовине. Другостепени суд је, ценећи све ове околности које су међу парничним странкама неспорне, утврдио да је једнак удео тужилце и туженог у стицању непокретности купљених уговором о купопродаји непокретности овереним дана 28.01.1983. године у коме је као купац означен само тужени, односно да и ове непокретности из уговора представљају њихову заједничку имовину стечену за време трајања брака, разведеног из формалних разлога и настављеног као ванбрачна заједница. Такође је другостепени суд закључио да су тачне тврдње тужилце да су непокретности купљене од средстава стечених радом тужилце и туженог у току трајања брачне и ванбрачне заједнице од закључења брака па до куповине предметних непокретности 1983. године. Стога је другостепени суд закључио да тужени није доказао да спорне непокретности представљају његову посебну имовину, па је преиначио првостепену одлуку и усвојио тужбени захтев у целости.

Међутим, другостепени суд је без отварања расправе своју одлуку засновао на чињеницама којих нема у првостепеној пресуди и на другачијој оцени доказа. На овај начин другостепени суд је променио утврђено чињенично стање, на шта се основано указује у ревизији као и на друге пропусте тог суда који се тичу промене чињеничног стања без одржавања расправе и понављања изведених доказа.

Имајући у виду изнето, односно да је другостепени суд починио битну повреду парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 383. став 3. ЗПП, јер је без одржане расправе утврдио другачије чињенично стање од оног које је утврдио првостепени суд, а од чега зависи и правилна примена одредаба члана 168, члана 171. став 1, члана 180. став 2. и члана 191. став 2. Породичног закона, Врховни касациони суд је на основу члана 415. став 1. ЗПП, побијану одлуку укинуо у другом и трећем ставу изреке и предмет вратио истом суду на поновно одлучивање.

У поновном поступку, другостепени суд ће донети нову одлуку о жалби тужилце имајући у виду примедбе из овог решења.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић